

STADSVERHALEN

HARDE STRIJD OM LUTKEMEERPOLDER

De laatste akkerbouwgrond in Amsterdam wordt ingeruild voor een bedrijventerrein

Moeten we de Lutkemeerpolder opofferen voor een bedrijven-terrein? Die vraag staat nog steeds centraal in de discussie over de toekomst van het voor-malige meer. De gemeente vindt van wel. Maar tegenstanders zeggen dat de plannen voor een bedrijventerrein op oneigenlijke manier tot stand zijn gekomen. Ze willen de polder redden.

door Richard van de Crommert

Meer mails van bezorgde Amsterdammers heeft raadslid Jennifer Bloemberg nog nooit eerder gehad dan in juni van dit jaar, toen het verzet tegen het bedrijventerrein in de Lutkemeerpolder een hoogtepunt bereikte. „Mensen zijn bezorgd omdat de mooie Lutkemeerpolder gewetenloos dreigt te worden vernield”, zegt Bloemberg. „Als de zaak wordt besproken in de gemeenteraad, zit de zaal keer op keer vol.”

De Lutkemeerpolder wordt belangrijk genoemd omdat het aan de westkant van de stad de laatste overgebleven landbouwgebied is in de gemeente Amsterdam. Het is bovendien een uiterst vruchtbaar stukje land. Het is de enige plek in de hoofdstad waar nog akkerbouw plaats kan vinden. De grond is zo vruchtbaar dat bemesting niet eens nodig is. Toch wil het college van B en W die plek volbouwen.

Wethouder Marieke van Doorninck (GL) wil dat de stad zelfvoorzienend is wat betreft energie en kwam daarom met een plan voor zeventien windmolens van

Per toeval kwam Alies Fernhout terecht in de Lutkemeerpolder. „Beter kon niet”, vindt ze.

FOTO'S RONALD BAKKER

tweehonderd meter hoog, te plaatsen op diverse plekken binnen de stadsgrenzen. Maar als het om voedsel gaat is de wethouder Circulaire Economie heel wat minder streng in de leer. Dan verkanselt ze met gemak de laatste Amsterdamse akkerbouwgrond voor onder andere een distributiecentrum van Ahold.

Van Doorninck noemt de Lutkemeerpolder inmiddels steevast Business Park Amsterdam Osdorp en lijkt tot nu toe vastberaden om het protest van de Amsterdammers naast zich neer te

leggen. Zo is in 2018 de Stichting Behoud Lutkemeerpolder opgericht, speciaal om de landbouwstrook in het westelijk deel van de stad te behouden voor de komende generaties. Het college van B en W heeft die partij nooit serieus genomen en wil de club niet erkennen als belanghebbend, ook al heeft een rechter de stichting wel als belanghebbend aangemerkt.

Voor de plannen om van de Lutkemeerpolder een bedrijventerrein te maken, moeten we terug naar de jaren negentig. Het zou nodig

zijn om een plek in de buurt van Schiphol te creëren voor bedrijven die een directe link hebben met de nationale luchthaven. Alleen Schiphol-gerelateerde ondernemingen zouden daar een plek moeten kunnen krijgen.

Geen animo

Toen er geen klanten bleken te zijn die aan dit criterium voldeden, werd het aangepast en was het terrein bedoeld voor bedrijven met een internationale oriëntatie. Maar ook toen bleek er vanuit het bedrijfsleven

geen animo voor een plek in de Amsterdamse groenruimte. „Gaandeweg zijn de criteria steeds aangepast en is het doel – versterking van Schiphol, waarom de polder in de eerste instantie moest worden opgeofferd – uit het oog verloren”, zegt juridisch adviseur Jobien Monster. Zij staat de Stichting Behoud Lutkemeerpolder bij.

„Inmiddels ligt er een overeenkomst met Ahold voor een distributiecentrum. Dat is niet Schiphol-gerelateerd, niet internationaal georiënteerd en zelfs ook niet echt Amsterdam-gerelateerd. Dan vraag ik me af: als de vestigingscriteria steeds worden opgerekt in het voordeel van de ontwikkelaars, is het dan nog wel redelijk om de polder op te offeren? Wij vinden van niet en zijn van mening dat de gemeente Amsterdam het bestemmingsplan moet heroverwegen.”

Dat is nog niet alles. Het stuit Monster vooral tegen de borst dat een aantal betrokkenen de wijziging van het bestemmingsplan en de vestigingscriteria op oneigenlijke manier hebben kunnen beïnvloeden. Deze

mensen zijn weliswaar in andere processen, maar wel in dezelfde context in sprake gekomen voor corruptie. Daarbij zijn onder andere steekpenningen betaald en heeft een politicus twee jaar in de cel gezeten. „De schijn van belangenverstrengeling is groot”, zegt ze. „In ieder geval is de situatie dusdanig twijfelachtig dat je nu als gemeente de vrijheid moet durven nemen om de vraag te beantwoorden of het bedrijventerrein nog het offer van de polder waard is. Nu zijn er duidelijke aanwijzingen dat

het private belang teveel prevaleert boven het publieke belang. Dan moet je kunnen ingrijpen en moet je als raad opnieuw besluiten of we als Amsterdam op deze plek nog steeds een bedrijventerrein willen.”

Monster: „Tot nu toe probeert de gemeente Amsterdam aan die vraag te ontkomen, onder andere door de stichting als niet-belanghebbende aan te merken. Dat is voor de gemeente de makkelijkste manier om de kring van bezwaren klein te houden. Maar de stichting is speciaal opgericht om de gemeente tot de orde te roe-

pen. Bovendien is er behoorlijk veel draagvlak om de polder te behouden als groenstrook voor de stad. De polder is ook van belang in het idee van een groene as rond de stad, een oude en niet gerealiseerde ambitie van de gemeente om de ecologische structuur rond de stad te versterken.”

Hovenier

Midden in de Lutkemeerpolder woont Alies Fernhout. Vier jaar geleden is ze verhuisd naar een van de weinige woningen in de Amsterdamse polder. Ze is hovenier en wilde planten gaan telen. De gelukkigste tijd van haar leven stond in 2017 op het punt om te beginnen. Maar het liep anders. „Ik heb hier een kleine kwekerij”, zegt ze. „Toen ik hier ging wonen, was het de hemel op aarde en was er nog geen enkele dreiging. Totdat ik drie maanden in het huis zat en een brief kreeg dat ik weg moest, omdat de gemeente de plannen voor een bedrijventerrein wilde doorzetten.”

Per toeval kwam Fernhout terecht in de Lutkemeerpolder. „Eigenlijk was ik onderweg naar de Haarlemmerpolder om daar te gaan kijken of ik kon gaan boeren”, zegt ze. Vier jaar geleden woonde ze op drie hoog in de Staatsliedenbuurt. „Maar ik kwam langs de Lutkemeerpolder en het bleek een geweldige plek. En nog binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam ook. Beter kon niet.”

Fernhout is verknocht geraakt. „Het is het laagste punt van Amsterdam. Het is

De Lutkemeerpolder is een uniek landbouwgebied aan de westkant van Amsterdam. Hier komt een bedrijventerrein, als het aan GL-wethouder Van Doorninck ligt.

hier een meertje geweest dat vastgeknoopt zat aan de Haarlemmermeer. Het mooie is dat het een kleipolder is. Het is een uniek landschap. Binnen Amsterdam is dit de laatste plek waar akkerbouw mogelijk is. Dat zou je als stad moeten willen behouden, zeker als je een circulaire stad wil zijn. Met de akkerbouw hier kunnen we voor een klein deel zelfvoorzienend zijn.”

Maar de bewoonster vreest dat bij de onderhandelingen van een college onder leiding van GL de Lutkemeerpolder gewoon weggegeven is. „In 2018 zijn we nog gaan protesteren bij de Stopera. Daar hadden we een

korte ontmoeting met wethouder Eric van der Burg. „Die gooide de boel open en zei dat er over de Lutkemeerpolder gepraat moest worden”, zegt Fernhout. „Hij begreep dat het een bijzondere plek is.”

Essentieel

Ontstemd over de plannen voor de Lutkemeerpolder is ook landschapsarchitect en stedenbouwkundige Chaja Heyning: „Nergens in Nederland is er op zo'n kleine schaal zo'n prachtige overgang tussen droogmakerij en veengebied te zien. Lutkemeer is essentieel voor het niet aan elkaar vastgroeien van Amsterdam en wat er ten westen van de hoofdstad ligt. Het heeft bovendien een bijzondere bodemsommet met een losse structuur die prachtig geschikt is voor landbouw. Het is zeer vruchtbare grond en

dat komt door de samenstelling van de klei. Het is prima geschikt voor landbouw, zonder dat het bemest hoeft te worden.”

De landschapsarchitect is van mening dat wethouder Van Doorninck politieke zelfmoord aan het plegen is door de polder „te verkwallen aan distributiedozen”. „Als GL-wethouder zou je je moeten verdiepen in ecologisch Amsterdam en de kansen om zelf voedsel te verbouwen, moeten grijpen. Zeker als je weet dat haar voorgangers hier de regels hebben overtreden om er een bedrijventerrein van te maken. Waar is ze dan mee bezig? Ze verpulvert de Lutkemeerpolder door het nu bouwrijp te maken.”

In de gemeenteraad krijgt Van Doorninck vooralsnog alleen tegengas van de Partij van de Ouderen, Partij voor de Dieren en Forum voor

Democratie. „Hier zitten rode lijstvogels”, zegt Heyning. „Dat zijn wettelijk beschermde vogels. Die jaag je weg als je hier gaat bouwen.”

Ze heeft Monster aan haar zijde. „Het gebied is belangrijk voor de groene as rond Amsterdam. Als je kijkt naar de natuurdoelstellingen van de hoofdstad, dan is

het verbijs-terend dat een door GL geleid bestuur daar geen gehoor aan geeft en zich steeds op het standpunt stelt dat het bestemmingsplan nou eenmaal formele rechtskracht heeft. Er is zoveel bewijs over de maatschappelijke bezorgdheid van de totstandkoming van het bestemmingsplan, dat je daar niet aan voorbij kunt gaan.”

Rechtbank

Burgemeester Halsema heeft twee maanden geleden nog een ander plan de wereld in geholpen. Ze noemde de Lutkemeerpolder als een prima plek voor de zwaarbewaakte rechtbank De Bunker, die aan vernieuwing toe is. Ook liggen er plannen voor een extra afrit van de A5, midden in de naburige Osdorppolder, zodat het bedrijventerrein in de Lutkemeerpolder goed bereikbaar wordt.

De gemeenteraad is bevoegd om er nu een beslissing over te nemen, zegt de juridisch adviseur. „Maar het college van B en W zit

op alle mogelijke manieren tegen te houden. Het is de raad die een inhoudelijk debat moet voeren over de wenselijkheid van de bestemming bedrijventerrein en de totstandkoming daarvan.”

Maar Van Doorninck wijkt niet. „Amsterdam groeit in rap tempo”, laat ze via haar woordvoester weten. „Naast woningen

moet er ook ruimte blijven voor bedrijvigheid en stadsvoorzienende be-

standpunt stelt dat het bestemmingsplan nou eenmaal formele rechtskracht heeft. Er is zoveel bewijs over de maatschappelijke bezorgdheid van de totstandkoming van het bestemmingsplan, dat je daar niet aan voorbij kunt gaan.”

driven. Daarnaast worden veel binnenstedelijke bedrijventerreinen ontwikkeld als woningbouwlocatie, waardoor bestaande bedrijventerreinen elders in de stad een plek moeten krijgen. De ontwikkeling van de eerste fase van Business Park Amsterdam Osdorp is gestart in 2002 en in 2017 is gestart met de voorbereidingen voor de tweede fase, zodat in 2020 de eerste kavels beschikbaar zouden zijn voor uitgifte. Ahold Delhaize is voornemens om een distributiecentrum te realiseren op Business Park Amsterdam Osdorp en heeft een reservering voor een kavels van 5 hectare waarvoor ze nu een plan maken binnen gestelde randvoorwaarden voor dit duurzame bedrijventerrein. De ontwikkeling past binnen de ambitie van de gemeente Amsterdam voor dit gebied en tevens binnen het vigerende bestemmingsplan.”

'Privaat belang prevaleert te veel boven publiek belang'

„In de Lutkemeerpolder zitten rode lijstvogels”, zegt Chaja Heyning. „Dat zijn wettelijk beschermde vogels. Die jaag je weg als je hier gaat bouwen.”

„Mensen zijn bezorgd omdat de mooie Lutkemeerpolder gewetenloos dreigt te worden vernield”, zegt raadslid Jennifer Bloemberg.

Stichting wil de polder redden